

MVO SAMENWERKING

Ontwikkelingsproject vraagt om geduld

Nederlandse bedrijven werken aan maatschappelijke én economisch verantwoorde projecten

Joep Westerveld
Amsterdam

Laat supermarkt Albert Heijn samenwerken met kleine avocadoboeren in Zuid-Afrika, fruitleverancier Westfalia en twee ontwikkelingsorganisaties, en je hebt alleen maar winnaars. De boeren kunnen hun opbrengst vergroten en de kwaliteit van hun avocado's verbeteren. Albert Heijn kan eerder dan gebruikelijk avocado's leveren in de supermarkt, vanwege het gunstige klimaat in Zuid-Afrika. Dat was in elk geval het idee.

Een jaar geleden won Albert Heijn er een Partnership Award voor, een prijs voor het beste businessidee in een ontwikkelingsland. Inmiddels is het plan deels geslaagd: avocado's zijn komend jaar al vanaf begin april te koop in sommige supermarkten, in plaats van halverwege mei.

Toch waren er tegenvallers. Zo kostte het Albert Heijn meer moeite dan verwacht om boeren te overtuigen. Het plan was om met zo'n honderd kleine telers in het gebied zaken te doen. Maar toen dit voorjaar een proefproject van start ging, deden er slechts 25 telers mee. De boeren zijn terughoudend omdat hun werkwijze door de samenwerking behoorlijk zal veranderen. Ze krijgen niet meer direct, handje contantje, betaald voor hun oogst. En ze moeten aan regelgeving voldoen op het gebied van bestrijdingsmiddelen en omgang met werknemers.

'Wij vragen ze om meer te werken met een langetermijnperspectief. Dat is even wennen', zegt Gé Happe, bij Albert Heijn verantwoordelijk voor de langetermijnrelaties met de leveranciers. 'Maar het betaalt zich uit. De boeren kunnen hun oogst verdrievoudigen door efficiënter te produceren. Als de eerste deelnemers dat lukt, zal de rest vermoedelijk vanzelf volgen', zegt hij. 'Dat is ons doel voor het komende jaar.'

De ervaring van Albert Heijn wordt gedeeld door andere bedrijven, die proberen om projecten in ontwikkelingslanden te realiseren, die maatschappelijk én economisch verantwoord zijn. Bij zuivelbedrijf Mido Dairy, vorig jaar winnaar van de prijs in de categorie mkb, hebben de plannen eveneens vertraging opgelopen. Mido gaat de grootste zuivelfabriek van Afghanistan bouwen nabij de hoofdstad Kaboel, samen met familiebedrijf Van den Heuvel Dairy and Food Equipments en vrijwilligersorganisatie PUM Netherlands. De fabriek gaat lokaal geproduceerde melk verwerken en moet de vier miljoen inwoners van Kaboel minder afhankelijk maken van import van lang houdbare zuivel uit buurlanden.

Maar het plan om de fabriek in april 2014 te openen, bleek te optimistisch. Mirwais Momand, die het project leidt, houdt het inmiddels op 'de lente van 2015'. Het grootste obstakel voor Mido was het importeren van de onderdelen voor de fabriek, deels via Rusland en

Werknemers van fruitleverancier Westfalia in Zuid-Afrika pakken avocado's in.

FOTO: WESTFALIA

Efficiency
'De oogst kan verdrievoudigen, als dat lukt volgen de andere boeren vanzelf'

Bureaucratie
Strengere importregels vertraagden opzet van melkfabriek in Afghanistan

deels via Iran. Momand: 'In sommige landen moet je van elk klein onderdeelje precies het gewicht opschrijven, de afmeting en de prijs. Bij een complete melkfabriek kost dat veel tijd.'

Bij schoonmaakbedrijf Vebegeo bleek de oorspronkelijke businesscase niet uitvoerbaar. De onderneming won vorig jaar een prijs met het plan om op scholen in Kenia les te geven over hygiëne en hen toegang te geven tot schoon water en zeep, samen met ontwikkelingsorganisatie ICS. Een van de pijlers onder het plan was dat lokale ondernemers schoon drinkwater zouden gaan verkopen. Maar de lokale bevolking bleek niet te willen betalen voor schoon drinkwater, en nam genoeg met het volop beschikbare water van mindere kwaliteit.

Samen met waterbedrijf Vitens Evides International, bouwt Vebegeo nu toiletgebouwen voor scholen. De gebouwen hebben een tank die uitwerpselen omzet in mest, die verkocht kan worden aan lokale boeren. Van deze opbrengst kunnen de scholen schoonmakers betalen voor de toiletgebouwen. Vebegeo profiteert indirect van het initiatief, doordat diens medewerkers schoonmaaktrainingen gaan geven in Kenia. 'Dit zijn mensen die normaal vijf dagen per week toiletten schoonmaken op Schiphol', zegt Mireille Dingelstad, die het project opzette. 'Daar wordt nog wel eens op neergekeken, maar nu krijgen ze ineens volop waardering voor hun kennis.'

Winnaars 2014

Netbeheerder Alliander en ontwikkelingsorganisatie Cordaid hebben dinsdag de Partnership Verkiezing gewonnen voor het beste businessidee in een ontwikkelingsland. Ze wonnen de prijs in de categorie 'best new partnership' met hun plan om te werken aan een betere stroomvoorziening voor ziekenhuizen in Rwanda, door het plaatsen van speciale accu's.

Ziekenhuizen in Rwanda zijn dikwijls niet aangesloten op het elektriciteitsnet en werken daarom met dieselgeneratoren. Die vallen echter dikwijls uit en zijn bovendien erg inefficiënt. Door accu's te plaatsen willen Alliander en Cordaid het verbruik van de generatoren omlaag brengen en de energievoorziening stabiel maken, waardoor er bijvoorbeeld veiliger geopereerd kan worden.

'De Rwandese ziekenhuizen betalen zelf voor de installatie van de accu's. Zij verdienen die investering terug doordat ze besparen op diesel', zegt Matthijs van Rijn, die namens Alliander betrokken was bij het opstellen van het businessplan. 'Alliander profiteert indirect doordat we ervaring kunnen opdoen met decentrale energieopwekking. De volgende stap in het project is namelijk dat de ziekenhuizen gebruik gaan maken van zonnepanelen. Die kennis kunnen we weer toepassen bij ons werk in Nederland.'

De Partnership Verkiezingen worden jaarlijks georganiseerd door netwerkorganisatie The Punchy Pack in samenwerking met het ministerie van Buitenlandse Zaken. Teams van jonge professionals dienen namens hun bedrijf een businesscase in waar zowel het betreffende ontwikkelingsland als het bedrijf beter van wordt. Dat idee voeren ze uit in samenwerking met een ontwikkelingsorganisatie of overheid.

Van de 21 deelnemende partnerships koos de jury voor de combinatie Alliander en Cordaid omdat hun idee niet alleen duurzaam is, maar ook gemakkelijk op grote schaal uit te voeren. 'Als je het bij één ziekenhuis werkt, werkt het ook bij honderd', zegt Van Rijn.